MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR.
SILVIO MELI

Seduta tal-5 ta' Frar, 2008

Avviz Numru. 240/2006

Dr. George Abela

vs

Frans Ghirxi

Il-Qorti,

Rat ir-rikors fuq indikat datat l-10 ta' Awissu tas-sena 2006 li permezz tieghu l-attur sejjah lill-konvenut quddiem din il-qorti sabiex jghid ghaliex m'ghandux ikun ikkundannat:

1. Illi jhallas lill-attur is-somma li tigi likwidata in linea ta' danni skond l-Att dwar l-Istampa, ai termini ta' l-artikolu 28 tal-kapitolu 248, wara li jigi dikjarat li ingurja u mmalafama lill-attur, bl-artikolu intitolat 'Il-Kwistjoni tal-Konferenza Generali Straordinarja tat-Taqsima Settur

Pubbliku – Aktar Rapportagg Zleali mill-Media tal-PN', ippubblikat f'pagna 1 u 2 tal-harga tal-gurnal 'L-Orizzont' tal-5 ta' Awissu 2006 li kopja tieghu hija esebita bhala Dokument 'A', fejn il-konvenut, bhala editur, ippubblika allegazzjonijiet li huma foloz u malafamanti fil-konfront ta' l-attur u li ghandhom bhala skop li joffendu l-unur u l-fama tar-rikorrent u jesponuh ghar-redikolu u ghad-disprezz tal-pubbliku u dana wara li l-istess konvenut kien gie tempestivament avzat mill-attur stess, permezz ta' ittra datata 4 ta' Awissu tas-sena 2006, hawn annessa u mmarkata bhala Dokument 'B', dwar l-infondatezza tal-allegazzjonijiet u l-gravita' ta' tali pubblikazzjoni, izda xorta ppubblika l-artikolu in kwistjoni;

2. Bl-ispejjez kontra l-konvenut li huwa ngunt ghas-subizzjoni;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet datata s-27 t'Ottubru tas-sena 2006 li permezz taghha l-intimat ecepixxa s-segwenti:

1. Illi hu, bhala editur ta' l-orizzont m'ghamilx hag'ohra hlief li gab l-istqarrija tal-GWU, (li ghaliha qed jirreferi l-attur), u gab ukoll ir-reazzjoni ghaliha ta' l-istess attur, (ara l-ahhar erba' paragrafi tal-kitba), u b'hekk hu zamm lill-qarrejja, b'mod fidil, mgharrfa b'affarijiet kurrenti u ta' nteress pubbliku u dan sar bla ebda animus injuriandi versu l-attur anzi b'massima bonafede;

2. Billi din il-kawza hi konnessa mill-qrib ma' dik Rikors 241/06/DM Dr. George Abela vs Charles Vella, hu suggerit li z-zewg kawzi jinstemghu kontestwalment;

Semghet ix-xhieda prodotta;

Ezaminat id-dokumenti esebiti;

Stabbilit bhala fatt, u dan ex admissis, mill-istess nota ta' l-eccezzjonijiet, (ara fol 50), li l-editur tal-gurnal l-orizzont fil-gurnata tal-pubblikazzjoni ta' l-artikolu in dizamina effettivament kien l-istess l-intimat Ghirxi;

Rat is-sottomissjonijiet skritti tar-rapprezentanti tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti li taw lok ghall-procedura odjerna jistghu jigu sintetikament kompilati bil-mod segwenti:

1. Illi l-procedura odjerna hi naxxenti minn artikolu intitolat "Aktar rapportagg zleali mill-midja tal-PN" – "Il-kwistjoni tal-konferenza Generali Straordinarja ta' Taqsima tal-GWU" – li gie ppubblikat fil-harga tal-gurnal l-Orizzont ta' l-5 t'Awissu tas-sena 2006, u li ghalhekk id-decizjoni odjerna hi limitata ghall-istess artikolu;

2. Illi fir-rigward ta' dan l-imsemmi artikolu, l-intimat isostni li din kienet riproduzzjoni " … leali, kelma b'kelma ghall-istqarrija …" precedentement rilaxxata, " … u hemm reazzjoni ghall-istess stqarrija. Ir-reazzjoni kienet minn Dr. George Abela", (ara fol 65), tar-Rikors Numru 246/06 fl-istess ismijiet liema xhieda hi wkoll applikabbli ghall-procedura odjerna, (ara fol 57), ta' l-istess procedura ndikata f'dan il-paragrafu;

Ikkunsidrat:

Illi l-lanjanza tar-rikorrent tista' tigi sintetikament esposta bil-mod segwenti:

1. illi l-imsemmi artikolu mhux biss jirriproduci xi kummenti li kinu dehru fil-gurnal in-Nazzjon liema kummenti r-rikorrenti isostni pero', li gew addebitati lilu;

2. Illi f'dan ir-rigward ir-rikorrent isostni b'forza li dawn il-kummenti riprodotti fl-istess artikolu meritu ta' din il-procedura fil-fatt qatt ma qalhom;

3. Illi in effetti r-rikorrent hassu ghalhekk malafamat u ingurjat;

Ikkunsidrat:

1. Illi in effetti r-rikorrent isostni li l-uniku kumment li kien qal lill-gurnalista tan-Nazzjon Ray Abdilla kien " … illi wara li l-Prim'Awla ddecidiet il-mandat ta' inibizzjoni fil-konfront ta' Josephine Attard Sultana kontra l-amministrazzjoni centrali tal-General Workers Union kull ma kont ghidt jiena lil dan il-gurnalist kien biss … jien sodisfatt bid-decizjoni, iktar minn hekk m'ghidt xejn", (ara fol 54);

2. Illi jidher li fir-rappurtagg taghha, in-Nazzjon kienet ghamlet diversi kummenti anke attribwiti lir-rikorrent;

3. Illi r-rikorrent isostni b'forza li dawn il-kummenti qatt ma qalhom u li dejjem kien cahadhom pubblikament;

4. Illi fir-rigward ir-rikorrent kien anke kiteb lill-intimat fil-kwalita' tieghu ta' editur ta' l-Orizzont biex jinfurmah bil-pozizzjoni soda tieghu, u kien anke annettielu kopja ta' ittra fl-istess vena li hu kien baghat lill-organizzazzjoni gurnalistika responsabli mill-gurnalist Abdilla fuq indikat;

5. Illi r-rikorrent ihossu gravament offiz li nonostante li kien preventivament informa lill-intimat bil-pozizzjoni vera tal-fatti in dizamina u mhux kif riprodotta u manipulata mill-imsemmi gurnalist Abdilla, l-intimat ghazel li jinjora l-ittra korrettorja u jippersisti fl-ingann orkestrat;

Ikkunsidrat;

Illi l-allegazzjonijiet kontenuti fil-kummenti ta' l-intimat fl-artikolu tieghu in dizamina huma ritenuti malafamanti mir-rikorrent u jistghu jigu sintetikament elenkati bil-mod segwenti:

1. Illi l-intimat isostni li r-rikorrent qed "ipaxxi" lill-media tal-partit Nazzjonalista meta r-rikorrent irrilaxxa l-kummenti tieghu;

2. Illi r-rikorrent infexx f'attakk zleali fuq il-General Workers Union;

3. Illi r-rikorrent kien abbanduna lill-imsemmija Union meta rrifjuta li jwiegeb ittra ufficcjali mibghuta mill-Gvern;

4. Illi r-rikorrent ma kienx qed jaqbel mal-General Workers Union f'xi azzjoni li din riedet tiehu kontra l-Gvern;

5. Illi r-rikorrent jitkaza bil-militanza fil-GWU u l-intimat anke jikkwota xi diskors li l-istess rikorrent allegatament stqarr;

6. Illi r-rikorrent kien responsabbli ghat-terminazzjoni mill-impjieg ta' xi persuni;

7. Illi r-rikorrent ghandu affinita' mal-Partit Nazzjonalista u konsegwentement inghata diversi konsulenzi mill-Gvern;

Ikkunsidrat:

Illi r-rikorrent jichad kategorikament l-allegazzjonijiet ippubblikati mill-intimat fil-gurnal tieghu u mhux biss, talli jirrizulta li l-istess intimat kien preventivament infurmat li l-allegazzjonijiet li hu liberament ghazel li jippubblika fil-gurnal tieghu fid-data in dizamina ma kienux minnhom u li ghalkemm kienu gia vantati mill-gurnalist Abdilla, dawn ma kellhom l-ebda fondament fattwali;

Ikkunsidrat:

Illi r-rikorrent ma strahx biss fuq in-negazzjoni ta' l-allegazzjonijiet minnu ritenuti bhala foloz izda ghazel li jirrispetta l-intelligenza ta' kull min b'buonafede jrid jiskrutinja l-allegati fatti billi jaghti spjegazzjoni kurjali u ghalhekk jissottomettiha anke ghall-analizi tal-kontroparti;

Illi in sintesi r-rikorrent isostni li qatt ma nfexx f'xi forma ta' attakki kontra l-Union in dizamina; la b'xi mod ried ikun

servili lejn xi hadd – potenti kemm hu potenti – la qatt abbanduna l-oghla livelli professjonali tieghu meta kien jagixxi bhala konsulent legali tal-Unionde quo, la qatt innega l-agir tieghu fi hdan l-imsemmija Union; la qatt kien responsabbli ghat-telf t'impjieg ta' xi hadd; la ghandu xi affinita' mal-Partit Nazzjonalista u f'dan ir-rigward, il-kuntratti li seta' nghata l-ufficcju professjonali tieghu inghataw fi trasparenza u taht l-iskrutinju ufficcjali u pubbliku; u li finalment qatt ma irrilaxxa stqarrijiet li fihom qal il-kliem indikat mill-artikolis intimat kif riprodott fl-artikolu tieghu meritu ta' din il-procedura;

Ikkunsidrat:

Illi l-gurnalist Abdilla fuq indikat in sintesi jikkonferma l-iter fattwali kif sostenut mir-rikorrent;

Ikkunsidrat:

Illi l-pozizzjoni ta' l-intimat tista' tigi sintetikament esposta bil-mod segwenti:

1. Illi qabel ma ppubblika l-artikolu tal-5 t'Awissu tas-sena 2006 li hu l-meitu tal-procedura odjerna, hu kellu fil-pussess tieghu in-notifika tar-rikorrent;

2. Illi effettivament l-intimat isostni li rriproduca l-istess fl-artikolu tieghu de quo;

3. Illi jsostni li l-artikolu in dizamina jikkontjeni biss fatti maghrufa u kummenti legittimi permissibbli f'socjeta' hielsa;

4. Illi qabel ma ppubblika l-imsemmi artikolu ma ghamel l-ebda verifika mar-rikorrent ghaliex hass li ma kienx hemm lok ghal dan, (ara fol 66);

Ikkunsidrat:

Illi l-precett essenzjali li kull gurnalist serju f'socjeta' hielsa, demokratika u rispettuza ghad-drittijiet fundamentali ta' kull persuna fl-istess socjeta' hu li l-fatti

ghandhom jigu riprodotti b'ezattezza, preferibbilment, wara verifika serja u ta' min jsitrieh fuqha;

Illi hu f'dan l-istadju biss, li l-fatt isir sagru;

Illi ovvjament il-kumment mhux fatt, ghalkemm jigi nnutat b'dispjacir li kemm din il-qorti kif ukoll qrati ohra superjuri ghaliha kemm –il darba kellhom l-okkazjoni jirrimarkaw li hemm konfuzjoni sfrenata fir-rigward li jehtieg li tigi dissipata kemm jista' jkun malajr;

1. Illi kif irriteniet il-Qorti ta' l-Appell f'Sammut vs Caruana Galizia et tad-9 ta' Jannar tas-sena 2008:

" Il-ligijiet jaffermaw b'rilevanza t-tutela tal-persuna, kemm bhala singolu, kif ukoll bhala komponenti fil-formazzjoni socjali u professjonali li fih jesplika l-personalita' tieghu. Din it-tutela b'fundament Kostituzzjonali u Konvenzjonali, hi diretta ghall-harsien unitarju ta' l-immagini, l-isem, l-unur u r-reputazzjoni tal-persuna. Pari passu ma' din it-tutela hemm, imbaghad, id-dritt ta' l-espressjoni libera li hu wkoll fundamentali";

2. Illi pero' kif ammoniet l-istess qorti superjuri l-ezercizzju ta' dan l-ahhar dritt m'ghandux jitqies bhala xi brevett biex wiehed jikteb li jrid fuq dak li jkun u f'dan is-sens, a skans ta' ripetizzjoni inutili, issir referenza ghall-Qorti tal-Kassazzjoni Taljana tat-13 ta' Frar, tas-sena 2007 hemm citata li stabbiliet il-kundizzjonijiet essenzjali rikjesti fl-ezercizzju bid-dritt tal-liberta' ta' l-istampa;

Ikkunsidrat:

Illi kif ghandu jirrizulta wara analizi tal-fatti kif fuq esposti, l-artikolist intimat ghazel triq anqas rigoruza u ibbaza l-artikolu tieghu in dizamina fuq pedamenti tassew dghajfin, senjatament allegazzjoni unilaterali tieghu stess billi espona fatti kif deherlu hu meta kien abbundantement assodat – u dan anke mill-istess intimat li kien ircieva ittra appozita f'dan is-sena mir-rikorrent stess – li dawk li hu

kien qed iqis fatti, in effetti kien addirittura jirrizulta li kien gja' hu stess jaf li kienu allegazzjonijiet foloz;

Illi ghalhekk l-artikolu in dizamina m'hu xejn hlief propagazzjoni ta' allegazzjonijiet li l-istess intimat jirizulta li kien jaf li ma kienux minnhom;

Illi ghalhekk jirrizulta assodat li l-artikolu de quo m'hu xejn hlief manipulazzjoni velenuza li socjeta' hielsa, demokratika, trasparenti u rispettuza tad-drittijiet fundamentali ta' kull persuna fl-istess socjeta' tezigi li l-korp gurnalistiku, fost l-ohrajn, jiddesisti milli jkompli jippropaga;

Ikkunsidrat:

Illi in vsita tas-sintesi fattwali w legali fuq elenkat tirrespingi r-risposta ta' l-imtimat Frans Ghirxi fl-interezza taghha u takkolji t-talba ta' l-attur Dr. George Abela u konsegwentement:

1. Tiddikjara li l-artikolu meritu ta' din il-procedura intitolat “Il-kwistjoni tal-Konferenza Generali Straordinarja ta' Taqsima tal-GWU” – “Aktar Rapportagg Zleali mill-media tal-P.N.”, ippubblikat fil-gurnal l-Orizzont tal-5 t'Awissu tas-sena 2006 hu effettivament malafamanti fil-konfront ta' l-istess attur fuq indikat;

2. Illi biex allura tkun tista' tghaddi ghall-fazi successiva tal-vertenza u tistabbilixxi, kif statutorjament impost, il-quantum prefiss biex taghmel tajjeb ghad-dannu morali riskontrat fir-reputazzjoni ta' l-attur, taghmel referenza wkoll ghad-decizjoni tal-Qorti ta' l-Appell fil-kawza fl-ismijiet Vincent Borg vs Victor Camilleri et datata l-15 ta' Novembru ta' l-1994 fejn gie ritenut is-segwenti:

“Id-danni li ghandha tillikwida l-Qorti ghall-hsara soferta mill-atturi mhux soggetta ghal xi regoli bhal fil-kaz ta' danni reali kontemplati fil-Kodici Civili. Il-ligi ta' l-Istampa thalli l-likwidazzjoni tal-kumpens fid-diskrezzjoni kompleta tal-gudikant b'limitu ta' elfejn Lira Maltin, (LM2,000.00,0),

(liema limitu kien sussegwentement estiz ghall-ammont ta’ hamest elef Lira Maltin, (LM5,000.00,0);

Illi biex din il-qorti tkun tista’ tafferma r-rettitudini ta’ dan l-ezercizzju taghmel referenza ghas-segwenti:

i. Illi l-intimat artikolist ibbaza ruhu fuq allegazzjonijiet karpiti u manipulati minn terzi li kienu adegwatament konfutati mill-attur rikorrent, liema komfutazzjoni kienet giet a debita konjizzjoni ta’ l-istess intimat qabel ma ha d-decizjoni li jippubblika l-artikolu de quo;

ii. Illi biex zgur ikun rema’ kull kawtela l-istess editur intimat jirrizulta li ma kkonduca l-ebda verifika qabel ma ippubblika;

iii. Illi l-allegazzjonijiet fattwali hekk superficjalment assunti gew ippubblikati b’irresponsabbilita’ li mhix konsona mal-professjoni mhaddna;

iv. Illi l-allegazzjonijiet imxandra permezz ta’ l-artikolu de quo ghalhekk kienu kagun li l-attur rikorrent ihossu ingustament imzeblah u konsegwentement legittimament malafamat u ngurjat skond kif depunt fil-Kap 248;

v. Illi ovvjamnt, tenut kont tal-professjoni ta’ l-attur rikorrent tali insinwazzjonijiet jaghtu wiehed x’jifhem li dan l-attur allura kien anke naqas mid-dmirijiet professjonali tieghu – meta jirrizulta assodat ampjament li dak minnu allegat u ppubblikat ma kienx il-kaz;

vi. Illi l-ebda wahda mill-allegazzjonijiet vantati fil-konfront ta’ l-attur ma gew ipprovati;

3. Tikkundanna lill-intimat Frans Ghirxi biex ihallas lill-attur rikorrent Dr. George Abela l-ammont ta’ elf

u erba’ mitt Ewro, (€1,400.00,0), bl-ispejjez ta’ din il-procedura kontra l-istess editur intimat.

Marisa Borg
Deputat Registratur

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------